

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów „Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym: europejskie ramy na rzecz spójności społecznej i terytorialnej”

COM(2010) 758 wersja ostateczna

(2011/C 248/22)

Sprawozdawca: **Maureen O'NEILL**

Dnia 16 grudnia 2010 r. Komisja Europejska, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów „Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym: europejskie ramy na rzecz spójności społecznej i terytorialnej”

COM (2010) 758 wersja ostateczna.

Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 27 maja 2011 r.

Na 472. sesji plenarnej w dniach 15–16 czerwca 2011 r. (posiedzenie z 15 czerwca) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 147 do 1 – 2 osoby wstrzymały się od głosu – przyjął następującą opinię:

Opinia EKES-u w sprawie Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym wpisuje się w strategię „Europa 2020” na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. W opinii podkreślono nowe, holistyczne podejście, które ściśle łączy się z pozostałymi inicjatywami przewodnimi oraz pięcioma nadrzędnymi celami UE. Położono także nacisk na konieczność zapewnienia spójności strategii politycznych na szczeblu UE i na szczeblu krajowym, jak również na zaangażowanie i kluczową rolę zainteresowanych podmiotów pozarządowych⁽¹⁾.

1. Zalecenia

EKES wysuwa następujące zalecenia:

- Ubóstwo to pogwałcenie praw człowieka. Dlatego rządy, partnerzy społeczni i społeczeństwo obywatelskie muszą wspólnie przyjąć odpowiedzialność za wykorzenienie tego zjawiska.
- W ramach strategii „Europa 2020” trzeba zapewnić spójność strategii politycznych obejmujących środki gospodarcze, finansowe, socjalne i dotyczące zatrudnienia – wszystkie one powinny przyczyniać się do spójności społecznej.
- Środki oszczędnościowe nie powinny podwyższać ryzyka ubóstwa. Trzeba także przeprowadzić skuteczną ocenę skutków społecznych i poddać ją dyskusji.
- Należy realizować strategię aktywnego włączenia, przyjmując zintegrowane podejście, tak aby zagwarantować odpowiednie wsparcie dochodów, rynek pracy sprzyjający włączeniu społecznemu oraz dostęp do wysokiej jakości miejsc pracy i usług.
- Trzeba położyć większy nacisk na zmniejszenie nierówności i zapewnienie przestrzegania podstawowych praw człowieka, między innymi przez bardziej sprawiedliwy podział

dochodów oraz wprowadzanie w życie horyzontalnych klauzul społecznych przedstawionych w traktacie lizbońskim.

- Należy bardziej zdecydowanie nalegać na inwestycje w kapitał ludzki poprzez uczenie się przez całe życie w ramach edukacji i szkoleń, co powinno także obejmować szkolenie w zakresie doskonalenia umiejętności dostosowanych do potrzeb w obrębie rynku pracy i poza nim.
- Trzeba wzmocnić uczestnictwo w platformie zainteresowanych podmiotów społeczeństwa obywatelskiego, w tym osób doświadczających ubóstwa, organizacji pozarządowych i partnerów społecznych, prowadząc zorganizowany dialog na szczeblu unijnym i krajowym, a także zapewniając odpowiednie wsparcie finansowe ze środków UE. EKES powinien odgrywać aktywną, opartą na współpracy rolę w tym dialogu oraz w dorocznej konwencji.
- Należy zwiększyć fundusze UE przeznaczone na walkę z ubóstwem, zwłaszcza w ramach funduszy strukturalnych, a także położyć nacisk na uproszczenie procedur, poprawę przejrzystości i monitorowanie efektów.
- Trzeba wzmocnić społeczną otwartą metodę koordynacji (OMK), co oznacza także opracowanie krajowych strategii na rzecz ochrony socjalnej i włączenia społecznego oraz planów działań na poziomie krajowym i lokalnym. Konieczne jest wyjaśnienie powiązania z inicjatywą przewodnią dotyczącą ubóstwa.

⁽¹⁾ Zdanie dodane zgodnie z zaleceniem komitetu sterującego EKES-u ds. strategii „Europa 2020”.

2. Kontekst

„O ludziach mówi się, że żyją w ubóstwie, jeśli ich dochody i zasoby są do tego stopnia niewystarczające, że uniemożliwiają im osiągnięcie standardu życia uważanego za zadowalający w społeczeństwie, w którym żyją. Z powodu ubóstwa mogą oni znajdować się w niekorzystnej sytuacji pod wieloma względami – bezrobocia, niskich dochodów, złych warunków mieszkaniowych, niedostatecznej opieki zdrowotnej oraz przeszkód na drodze do uczenia się przez całe życie, dostępu do kultury, sportu i rekreacji. Często są oni wykluczani lub marginalizowani, jeśli chodzi o uczestniczenie w działaniach (gospodarczych, społecznych i kulturalnych), które są normą dla innych ludzi, a ich dostęp do praw podstawowych może być ograniczony”⁽²⁾.

2.1 Ponad 80 mln osób w całej UE żyje poniżej granicy ubóstwa⁽³⁾. Wśród nich ponad 50 % to kobiety, natomiast 20 mln to dzieci. Dane statystyczne dotyczące ubóstwa materialnego są bardzo istotne, jednak trzeba także dostrzec istnienie ubóstwa w sferze niematerialnej, np. analfabetyzmu. Obecny kryzys gospodarczy najciężiej dotknął najbardziej narażonych członków naszych społeczności, którzy znajdują się w najmniej korzystnym położeniu.

2.2 Komisja Europejska umieściła walkę z ubóstwem w samym centrum swojej strategii gospodarczej, społecznej i na rzecz zatrudnienia – strategii „Europa 2020”⁽⁴⁾. Szefowie państw i rządów osiągnęli porozumienie polityczne w sprawie wspólnego celu, którym ma być wydzwignięcie z ubóstwa i wykluczenia społecznego co najmniej 20 milionów osób w ciągu najbliższej dekady. Inicjatywa przewodnia „Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem” jest integralną częścią owej strategii, wraz z wytyczną 10, która będzie podstawą dla państw członkowskich do wniesienia wkładu w walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym w ramach krajowych programów reform.

2.3 Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym zwrócił uwagę na złożoność i wielowymiarowość walki z ubóstwem, a także na pilną potrzebę przeciwdziałania ubóstwu w obliczu kryzysu gospodarczego i środków oszczędnościowych.

2.4 Młodzież, migranci oraz osoby o niskich kwalifikacjach stoją w obliczu rosnącego bezrobocia. „Ubodzy pracujący”, którzy nie mogą zdobyć wystarczającego wynagrodzenia, aby zaspokoić swoje codzienne potrzeby, jak również ludzie starsi i rodziny o obniżonych dochodach, żyją w coraz trudniejszych warunkach materialnych. Deprywacja materialna dotyczy 8 % Europejczyków, a w niektórych państwach członkowskich – nawet 30 %⁽⁵⁾.

⁽²⁾ Wspólne sprawozdanie Komisji Europejskiej i Rady Europejskiej na temat włączenia społecznego, marzec 2004 r.

⁽³⁾ Próg zagrożenia ubóstwem ustalony jest na 60 % wartości krajowej mediany dochodu ekwiwalentnego do dyspozycji po uwzględnieniu transferów społecznych obowiązujących w danym państwie członkowskim.

⁽⁴⁾ Uaktualniona wspólna ocena Komitetu Ochrony Socjalnej i Komisji Europejskiej dotycząca społecznych skutków kryzysu gospodarczego oraz rozwiązań w zakresie polityki (listopad 2010). „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”, COM(2010) 2020.

⁽⁵⁾ Deprywacja materialna definiowana jest jako doświadczanie co najmniej czterech z dziewięciu rodzajów deprywacji. Takich osób nie stać na: płacenie czynszu lub rachunków za media; należyte ogrzewanie mieszkania; zapłatę niespodziewanych rachunków; jedzenie co drugi dzień ryb, mięsa lub równoważnego źródła białka; raz w roku tydzień wakacji poza domem; samochód; pralkę automatyczną; kolorowy telewizor lub telefon.

2.5 Rada Europejska uzgodniła, że główny cel dotyczący ograniczenia ubóstwa w kontekście strategii „Europa 2020” powinien opierać się na **trzech** wskaźnikach: wskaźniku zagrożenia ubóstwem, głębokiej deprywacji materialnej oraz odsetku osób mieszkających w gospodarstwach domowych osób bezrobotnych. Cele dotyczące zmniejszenia ubóstwa powinny być związane z priorytetami lokalnymi i regionalnymi.

3. Platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym

3.1 Proponowana platforma jest jedną z siedmiu inicjatyw przewodnich w ramach strategii „Europa 2020”, która wyznacza trzy priorytety mające na celu zapewnienie wysokiego poziomu zatrudnienia, wydajności i spójności społecznej:

— rozwój inteligentny;

— rozwój zrównoważony;

— rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu.

3.2 Celem platformy jest doprowadzenie do wspólnego zobowiązania państw członkowskich, instytucji UE i kluczowych zainteresowanych stron na rzecz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez ustanowienie „dynamicznych ram działania” na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby zatrudnienie, wzrost gospodarczy i włączenie społeczne były bardziej równomiernie dostępne w całej UE.

3.3 W tym celu Komisja określiła następujące obszary działania:

— realizacja działań we wszystkich obszarach polityki;

— intensywniejsze i skuteczniejsze wykorzystanie funduszy UE celem wsparcia włączenia społecznego;

— promocja innowacyjności społecznej opartej na dowodach;

— partnerska współpraca oraz wykorzystanie potencjału gospodarki społecznej;

— zwiększona koordynacja polityki wśród państw członkowskich.

4. Uwagi ogólne

4.1 Ubóstwo jest niedopuszczalne w XXI wieku w Europie i stanowi pogwałcenie praw człowieka. EKES z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie do ograniczania ubóstwa i cel wydzwignięcia z ubóstwa co najmniej 20 milionów osób⁽⁶⁾, a także utworzenie platformy i przyjęcie środków na rzecz zmniejszania ubóstwa, z których wiele odzwierciedla poprzednie opinie EKES-u. Wzywa jednak do podjęcia konkretniejszych działań, aby zwalczyć zarówno przyczyny, jak i skutki ubóstwa, a także zapewnić przestrzeganie praw człowieka.

⁽⁶⁾ Zob. deklaracja EKES-u na Radę Europejską z 17 czerwca 2010 r.

4.2 Polityka gospodarcza, finansowa i społeczna na szczeblu UE nie odpowiada obecnie realiom w poszczególnych państwach członkowskich. EKES podkreśla znaczenie spójnego i zintegrowanego podejścia, a szczególnie niepokoi się, by polityki skupiające się wokół zarządzania gospodarczego, wzrostu i zatrudnienia w kontekście kryzysu nie zwiększyły zagrożenia ubóstwem. Komitet wzywa do przeprowadzenia skutecznej oceny społecznych skutków tych środków, które powinny zostać poddane kompleksowej debacie.

4.3 Sporządzając opinię, EKES wziął pod uwagę inne skutki ubóstwa: nasila ono emigrację zarobkową i społeczną, a także wpływa niekorzystnie na amortyzację inwestycji w zasoby ludzkie na szczeblu państw członkowskich. Osoby ubogie, które są w niewielkim stopniu w stanie bronić swych interesów, mogą się znaleźć w jeszcze trudniejszej sytuacji, jeżeli podczas planowania reform gospodarczych, podatkowych, społecznych oraz w zakresie opieki zdrowotnej i oświaty mających na celu zmniejszenie wydatków publicznych nie uwzględną się ich ochrony. Wzrost liczby osób żyjących poniżej progu ubóstwa może sprawić, że potrzeba redystrybucji środków publicznych stanie się jeszcze bardziej nagląca.

5. Uwagi szczegółowe

5.1 Ochrona socjalna

5.1.1 EKES docenia znaczenie środków mających na celu zwiększenie zatrudnienia i stworzenie nowych miejsc pracy, podkreśla jednak, że najważniejsze jest wzmocnienie ochrony socjalnej, a nie ograniczanie świadczeń socjalnych lub wywieranie presji na obniżanie wynagrodzeń, co nieproporcjonalnie uderza w osoby najuboższe.

5.1.2 Systemy zabezpieczenia społecznego redukują zagrożenie ubóstwem o jedną trzecią⁽⁷⁾ i mają istotne znaczenie dla zagwarantowania przestrzegania praw człowieka. Odgrywają zasadniczą rolę jako automatyczne stabilizatory gospodarcze, które łagodzą ubóstwo i wspierają spójność gospodarczą i społeczną, sprzyjają wzrostowi i są niezbędne do tego, by zagwarantować wsparcie opinii publicznej dla europejskiego projektu⁽⁸⁾.

5.1.3 EKES popiera troskę Komisji o zagwarantowanie stabilności systemów ochrony socjalnej i systemów emerytalnych państw członkowskich, tak aby zapewnić ludziom odpowiednie dochody w ciągu całego życia, także w wieku starszym⁽⁹⁾.

5.2 Strategie aktywnego włączenia

5.2.1 Należy kłaść ciągle i skoordynowany nacisk na zintegrowaną strategię **aktywnego włączenia**, obejmującą trzy filary: **rynek pracy sprzyjający włączeniu społecznemu, dostęp do usług wysokiej jakości oraz odpowiedni system wsparcia dochodów**⁽¹⁰⁾, tak by rozwiązać problem przeszkód, które napotykać ludzie doświadczający ubóstwa.

⁽⁷⁾ Sprawozdanie Komitetu Ochrony Socjalnej dotyczące oceny społecznej strategii „Europa 2020” (luty 2011 r.).

⁽⁸⁾ Dz.U. C 132/26 z 3.5.2011.

⁽⁹⁾ Dz.U. C. 84/38 z 17.3.2011.

⁽¹⁰⁾ Zalecenie Komisji w sprawie aktywnej integracji osób wykluczonych z rynku pracy (2008.867/WĘ).

5.2.2 EKES popiera położenie zdecydowanego nacisku zarówno na zapobieganie ubóstwu, jak i na zwalczanie tego zjawiska poprzez zrównoważony rozwój. Kluczowe znaczenie mają tu miejsca pracy wysokiej jakości **oraz** nowoczesne, skuteczne systemy zabezpieczenia społecznego, w połączeniu z działaniami mającymi na celu zniwelowanie nierówności w zakresie dochodów, poziomu zamożności i dostępu do usług. W rocznym sprawozdaniu Komisji z postępów prac (2011 r.) podkreślono, że „rozwój nie ma zrównoważonego charakteru, jeśli nie przynosi korzyści wszystkim warstwom społeczeństwa” oraz że kluczową kwestią jest zapewnienie „jednoczesnego wzrostu i spójności społecznej”⁽¹¹⁾.

5.2.3 Kształtowanie polityki na szczeblu UE ma zasadnicze znaczenie, lecz aby zapewnić skuteczne wprowadzenie zmian, należy także wzmocnić rolę państw członkowskich, a w szczególności władz lokalnych i regionalnych. EKES pragnie współpracować w tym zakresie z Komitetem Regionów.

5.2.4 EKES podkreśla zasadniczą rolę, jaką będą musieli odgrywać zarówno partnerzy społeczni, jak i organizacje gospodarki społecznej (w tym spółdzielnie) w rozwoju rynku pracy sprzyjającego włączeniu oraz w promowaniu bardziej sprawiedliwego podziału dochodów, co będzie stanowić kluczowy wkład w realizację strategii „Europa 2020”.

5.2.5 EKES wzywa do położenia bardziej zdecydowanego nacisku na tworzenie trwałych miejsc pracy wysokiej jakości oraz na środki przeciwdziałania ubóstwu pracujących obejmujące uczciwe wynagrodzenie, dobre warunki pracy i minimalizację pułapek ubóstwa podczas przechodzenia z systemu świadczeń socjalnych do pracy.

5.2.6 W ramach strategii UE na rzecz aktywnego włączenia należy podjąć specjalne działania, aby stworzyć rynek pracy sprzyjający włączeniu⁽¹²⁾ i przełamać bariery utrudniające dostęp do niego konkretnym grupom, w tym młodzieży i osobom starszym, mniejszościom etnicznym (w tym Romom), migrantom, kobietom, rodzicom samotnie wychowującym dzieci i osobom niepełnosprawnym⁽¹³⁾.

5.2.7 EKES podkreśla znaczenie legalnej pracy i wyraża zaniepokojenie skutkami, jakie nieregulowane zatrudnienie, oszustwa podatkowe i unikanie opodatkowania niosą dla stabilności finansowania systemów zabezpieczenia społecznego, zatrudnienia i praw socjalnych. Konieczne jest zintegrowane działanie na poziomie UE, jak również zestaw różnych sankcji i skutecznych kontroli oraz zachęcanie do podejmowania legalnej pracy.

5.2.8 EKES wzywa do sporządzenia szczegółowego planu działań na rzecz realizacji strategii aktywnego włączenia na szczeblu lokalnym. Popiera fakt, że Parlament Europejski wezwał Komisję, by przeanalizowała wpływ wniosku legislacyjnego dotyczącego wprowadzenia odpowiednich dochodów minimalnych wynoszących co najmniej 60 % mediany dochodu w każdym państwie członkowskim.

⁽¹¹⁾ Zob. „Sprawozdanie z postępu prac dotyczących strategii „Europa 2020”” (Załącznik 1 do „Rocznego sprawozdania gospodarczego”), COM(2011) 11 – A1/2, pkt. 2.5.

⁽¹²⁾ Europejska Konfederacja Związków Zawodowych (ETUC), BusinessEurope i in.: Umowa ramowa w sprawie rynku pracy sprzyjającego włączeniu (marzec 2010 r.).

⁽¹³⁾ Dz.U. C 21/66 z 21.1.2011.

5.2.9 EKES wzywa do gromadzenia porównywalnych danych i do ulepszenia wskaźników, które odzwierciedlą korzyści społeczne i gospodarcze wynikające z wyeliminowania ubóstwa, jak również koszty niepodjęcia działań.

5.3 Zaangażowanie zainteresowanych podmiotów

5.3.1 EKES uważa, że zaangażowanie odpowiednich zainteresowanych podmiotów w regularny i zorganizowany dialog na szczeblu unijnym i krajowym jest niezbędne, aby znaleźć skuteczne rozwiązania i monitorować realizację programu platformy.

5.3.2 EKES z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji dotyczącą współpracy z instytucjami UE, ludźmi doświadczającymi ubóstwa, organizacjami pozarządowymi, organizacjami gospodarki społecznej, partnerami społecznymi i innymi podmiotami społeczeństwa obywatelskiego w ramach dorocznej konwencji służącej analizie postępów i stanowiącej element wyżej wymienionego zorganizowanego dialogu na szczeblu unijnym i krajowym. Musi ona objąć także przegląd skutków społecznych rocznego sprawozdania gospodarczego oraz osiągniętych postępów.

5.3.3 EKES pragnąłby wzmocnienia roli Parlamentu Europejskiego w zapewnieniu realizacji programu platformy w państwach członkowskich. Jest to zgodne z propozycjami wysuniętymi na forum obywatelskim Parlamentu Europejskiego AGORA.

5.3.4 EKES zdecydowanie popiera zawartą w inicjatywie przewodniej poświęconej platformie propozycję opracowania dobrowolnych wytycznych dotyczących udziału zainteresowanych stron na szczeblu UE oraz w krajowych programach reform.

5.3.5 EKES powinien być aktywnym partnerem w realizacji celów platformy oraz odgrywać kluczową rolę w zbliżaniu interesów partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Rola ta mogłaby obejmować:

- organizowanie dorocznego wysłuchania służącego debacie na temat postępów na drodze do celu związanego ze zwalczaniem ubóstwa;
- wniesienie wkładu w przegląd śródkresowy planowany na 2014 r. w kontekście strategii „Europa 2020”;
- wniesienie wkładu w doroczną konwencję;
- uczestniczenie w regularnym dialogu z innymi zainteresowanymi podmiotami, w tym także Komitetem Regionów i krajowymi radami społeczno-gospodarczymi, oraz wydawanie opinii na temat kluczowych priorytetów.

5.4 Zwalczanie nierówności

5.4.1 EKES przyjmuje z zadowoleniem znaczenie, jakie w pracach platformy nadano walce z dyskryminacją, równości i integracji, tak by zapewnić włączenie osób niepełnosprawnych lub dotkniętych problemami ze zdrowiem psychicznym, młodzieży, osób starszych, osób należących do środowisk migranckich i mniejszości etnicznych, w tym Romów, a także rozwijać równouprawnienie płci⁽¹⁴⁾. EKES podkreśla, że należy

⁽¹⁴⁾ Zob. deklaracja EKES-u na Radę Europejską z czerwca 2010 r., w której podkreślono znaczenie walki z nierównościami i dyskryminacją.

odnieć się kompleksowo do podstawowych praw człowieka i konkretnych propozycji realizacji horyzontalnych klauzul społecznych zawartych w art. 5, 8, 9 i 10 TFUE.

5.4.2 EKES popiera nadanie priorytetowego znaczenia zwalczaniu wykluczenia mieszkaniowego i bezdomności, a także ubóstwa energetycznego i wykluczenia finansowego. Komitet podkreśla znaczenie propagowania dostępu do usług wysokiej jakości po przystępnych cenach, w tym dostępu do technik informatycznych. Powyższe cele należy rozwijać w ramach strategii krajowych na rzecz ochrony socjalnej i włączenia społecznego w ramach wzmocnionej społecznej OMK.

5.4.3 EKES podkreśla konieczność inwestowania w kapitał ludzki i uwypukla rolę edukacji i szkoleń w zakresie kwalifikacji zawodowych, rozwoju osobistego i włączenia społecznego. Powinny one objąć wczesne lata życia, szkołę, edukację wyższą, kształcenie zawodowe i szkolenie w miejscu pracy i stanowić element zobowiązania na rzecz zapewnienia możliwości uczenia się przez całe życie dla wszystkich.

5.4.4 Sprawozdania OECD i Komisji podkreślają rosnące nierówności w dystrybucji dochodów i poziomie zamożności, a także nierówny dostęp do usług, w tym zdrowotnych, w obrębie danego państwa członkowskiego i między poszczególnymi państwami członkowskimi. Ubóstwo jest również jednym z kluczowych czynników społecznych powodujących zły stan zdrowia, a polityka UE powinna odzwierciedlać moralne zobowiązanie do ratowania życia. Niepodważalne dowody pokazują, że społeczeństwom, w których nierówności są mniejsze, niemal zawsze lepiej się powodzi. Priorytetem w ramach platformy należy uczynić opracowanie zintegrowanych strategii i konkretnych środków, aby zniwelować różnice i zbudować sprawiedliwsze społeczeństwo⁽¹⁵⁾.

5.4.5 EKES popiera propozycję Komisji, aby opracować wszechstronne zalecenie w sprawie ubóstwa wśród dzieci. Powinno ono przyczynić się do zapobiegania temu zjawisku i do łagodzenia go przez zagwarantowanie wystarczających dochodów w rodzinie, inwestowanie w opiekę i edukację, w szczególności we wczesnych latach życia, oraz umacnianie pozycji dzieci, zgodnie z prawami podstawowymi i Konwencją ONZ o prawach dziecka. Działania te należy rozwijać w połączeniu ze spójnym podejściem do polityki rodzinnej. Aby przyczynić się do osiągnięcia celu strategii „Europa 2020” w zakresie ubóstwa, należy prowadzić bieżący monitoring, wymianę doświadczeń, badania i wzajemne przeglądy⁽¹⁶⁾.

5.5 Wykorzystywanie funduszy UE do realizacji celów dotyczących włączenia społecznego i spójności społecznej

5.5.1 EKES zdecydowanie popiera propozycję skuteczniejszego wykorzystywania funduszy strukturalnych w celu zmniejszania ubóstwa i wspierania spójności społecznej, podkreśla jednak potrzebę podwyższenia kwoty dostępnych funduszy,

⁽¹⁵⁾ OECD (2008): „Growing unequal? Income distribution and poverty in OECD countries” (Nierównomierny rozwój? Rozkład dochodów i ubóstwo w krajach OECD). Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Badań Naukowych, 2010 r.: „Why socio-economic inequalities increase: facts and policy papers in Europe” (Dlaczego rosną nierówności społeczno-gospodarcze: fakty i dokumenty dotyczące polityki w Europie), EUR 24 471.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 44/34 z 11.2.2011.

zwłaszcza dla społeczności znajdujących się w niekorzystnej sytuacji materialnej. Najistotniejsze jest inwestowanie w tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości oraz w skuteczne strategie wspierania dostępu do nich grup wykluczonych, także przy udziale gospodarki społecznej. Finansowanie powinno także umożliwiać lepszy dostęp do usług wysokiej jakości, w tym mieszkalnictwa.

5.5.2 EKES przyjmuje z zadowoleniem propozycję uproszczenia dostępu organizacji lokalnych do funduszy strukturalnych, w szczególności przez przyznawanie globalnych dotacji, świadczenie pomocy technicznej i budowanie potencjału, podkreśla jednak, że konieczne jest:

- ograniczenie biurokracji poprzez zwiększenie elastyczności procedur dostępu do finansowania;
- opracowanie minimalnych standardów europejskich dotyczących poprawy przejrzystości i skuteczności procedur, w tym także uproszczenia informacji ⁽¹⁷⁾.

Komisja powinna dostarczać wytycznych, propagować wymianę doświadczeń i monitorować wyniki, a w szczególności wyciągnąć wnioski z wykorzystania funduszy strukturalnych w czasie kryzysu.

5.5.3 EKES proponuje, by wykorzystać programy UE, takie jak PROGRESS, do finansowania rozwoju platform krajowych, tak by umożliwić skuteczne zaangażowanie zainteresowanych stron w Europejską platformę i ułatwić realizację jej priorytetów.

5.6 Społeczne innowacje i reformy

5.6.1 EKES z zadowoleniem przyjmuje uznanie roli gospodarki społecznej i organizacji pozarządowych w realizacji strategii na rzecz walki z ubóstwem, wspierania nowych miejsc pracy, jak również rozwijania usług kreatywnie odpowiadających na potrzeby społeczności. Podkreśla także wspólną odpowiedzialność wszystkich zainteresowanych podmiotów, w tym

MŚP i przedsiębiorców, które powinny ze sobą współdziałać i razem poszukiwać skutecznych rozwiązań.

5.6.2 Wolontariat odgrywa ważną rolę w rozwoju społeczności, nabywaniu umiejętności, zapewnianiu edukacji nieformalnej i pozaformalnej oraz wzmacnianiu świadomości i pozycji jednostki. EKES pragnie propagować korzyści płynące z wolontariatu, o ile nie stanowi on zagrożenia dla płatnego zatrudnienia czy usług publicznych.

5.6.3 EKES z zadowoleniem przyjmuje zwiększenie wsparcia dla innowacyjności społecznej opartej na dowodach, jednak podkreśla znaczenie zachowania i wykorzystywania obecnych dobrych praktyk oraz wzywa do kontynuacji finansowania.

5.7 Wzmocniona koordynacja polityki

5.7.1 Krajowe programy reform i ustalenie celów krajowych są kluczowym elementem realizacji strategii „Europa 2020” oraz wprowadzania polityki służącej rozwiązaniu problemu ubóstwa. Niezbędne jest jednak podbudowanie tego procesu wzmocnioną społeczną otwartą metodą koordynacji opartą na strategiach krajowych, aby zapewnić solidniejsze podstawy do osiągnięcia wymaganych celów społecznych. Konieczne jest także wyjaśnienie jej powiązania z Europejską platformą współpracy w zakresie walki z ubóstwem.

5.7.2 EKES w swojej opinii w sprawie otwartej metody koordynacji i klauzuli społecznej przyjął z zadowoleniem horyzontalną klauzulę społeczną, ocenę skutków społecznych i wzmocnioną OMK jako narzędzia gwarantujące zintegrowane podejście i uwzględnienie celów społecznych we wszystkich obszarach polityki. EKES wzywa do zwiększenia widoczności i przejrzystości tego procesu, poprzez zaangażowanie kluczowych unijnych instytucji i zainteresowanych podmiotów, podkreśla także znaczenie opracowywania strategii na rzecz ochrony socjalnej i włączenia społecznego na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym.

Bruksela, 15 czerwca 2011 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON

⁽¹⁷⁾ Dz.U. C 132/8 z 3.5.2011.